Teater.

Kirjutanud **Eduard Reining.**

1.

Teatrihooajad hõlmavad ajaliselt kaht kalendriaastat: nad algavad eelmise aasta sügisel ja lõpetavad järgmise aasta kevadel. Sellekohaselt on korraldatud ka teatrite majanduslik arvepidamine ja kunstiliste saavutuste kokkuvõtete tegemine. Alljärgnevas ülevaates on seepärast numbriline osa (statistika) antud kutseliste teatrite kohta 1938/39. a. hooaja piirides (olles orgaaniliseks jätkuks „Eesti Kroonikas" ilmunud eelmiste aastate teatri ülevaadetele), kuna muus osas vaadeldakse teatrielu 1939. a. kalendriaasta ulatuses. Käesoleval juhul pakub see vahetegemine teatavaid paremusi ka sisuliselt: hooaeg 1938/39 möödus enam-vähem normaalses, rahulikus õhkkonnas, hooaeg 1939/40 algas ja jätkub tervenisti sõja rahutus olukorras, mille mõju ja raskused selguvad võrdlevate andmete saamisega alles järgmise aasta ülevaateks.

Eestis töötavad teatavasti pidevate truppidega 10 teatrit, kelledest „Estonia", „Eesti Draamateater", „Töölisteater" Tallinnast ja „Vanemuine" Tartust kuuluvad juhtivate teatrite kaadrisse, kes tähistavad meie teatrikultuuri arengut enam-vähem ühtlaselt. Nende peateatrite järgi on seadnud oma mängu suuna ja laadi, väga suurel määral repertuaarigi, väiksemate linnade teatrid ning maalavad oma mõõdete ja võimete kohaselt. Sealjuures on eesti teatrid kõik draamateatrid peale „Estonia", kes maa esindusteatrina viljeleb kavakindlalt nelja ala: draamat, ooperit, operetti ja balletti. Samas suunas püüab oma tegevust arendada ka „Vanemuine", kuid tema pingutused ooperi ja lavatantsu alal omavad vaid kohaliku tähtsuse. Kokku on need 10 teatrit andnud 1938/39. a. hooajal 2 022 etendust (eelmisel hooajal 1 895 et.) 671 244 vaatlejale (656 333). Teatrite omatulu oli Kr. 473 428 (433 630), toetusi saadi riigilt ja omavalitsuselt kokku Kr. 383 675 (345 000). Üksikasjalisemaid andmeid 1938/39. a. hooaja kohta esitab alljärgnev tabel.

„E s t o n i a l e" oli 1938/39. a. hooaeg üks õnnelikemaid kogu teatri olemasolu kestes. Selle hooajaga „Estonia" on saavutanud kõrgseisu nii tegevusalade mitmekesisuse, töö intensiivsuse kui ka etenduste ja publiku üldarvuga, mille ületamist võivad soodustada ainult erakordsed, ettenägematud tegurid. 1938/39. a. hooajal tuleb ühe etenduse kohta keskmiselt 701 vaatlejat, kusjuures on märkimisväärne, et mitte üksi operett ei ületa üldist keskmist (opereti alal publikukeskmine on 763), vaid ka sõnadraama ja isegi ballett, mille alal publikukeskmised on vastavalt 722 ja 714. Meenutagem, et ühe teatri tööd loetakse publiku osavõtu poolest normaalses olukorras edukaks, kui kokku võttes hooaja jooksul on teatrisaali mak-

Eesti kroonika 1939, lk. 82